

THE POLITICAL IDEA OF SEZAI KARAKOÇ AND THE RESURRECTION THESIS

HARUN AKDEMİR

The Graduate School Global and Area Studies Leipzig Üniversitesi Doktora Öğrencisi

Mail: h.ammarakdemir@gmail.com

 <https://orcid.org/0000-0003-4947-1252>

ABSTRACT

Sezai Karakoç, who has gained an important place with the idea of Resurrection in the studies carried out in the context of contemporary thought in Turkey, unfortunately could not be included in the research and discussions in the context of political thought. In this article, the political idea in Karakoç's works has been discussed and the political existence style that he has proposed with the resurrection thesis has been tried to be made clear. Karakoç political structure and opinions, in which the debates on literature and civilization are in a permanent relationship, are explained with regard to the discussions in contemporary political thought. An ontological interpretation of the foundations and the entity-meaning-value set, which makes the political idea in the works of our thinker, has been tried, and the interrelation of this ontological proposal with practices and political acts, namely its ontic aspect, has been critically interpreted. It is aimed that this study will contribute to bringing up the side that I believe is missing in the studies on Karakoç in the context of political thought, and to contribute to our intellectual discussions in the context of political philosophy.

Keywords: Sezai Karakoç, Resurrection, Political, Politic

Makaleye Ait Bilgiler

Makale Türü: Araştırma
Geliş Tarihi: 18.07.2021
Kabul Tarihi: 19.09.2022
Yayın Tarihi: 15.10.2022
Yayın Sezonu: Temmuz-Aralık

Makaleye Atıf Bilgisi

AKDEMİR Harun (2022). "Sezai Karakoç'ta Siyasal Fikri ve Diriliş Tezi". *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*. Yıl: 18 Sayı: 63. (45-65)

muhafazakârdüşünce • yıl: 18 - sayı: 63 • temmuz-aralık 2022

SEZAI KARAKOÇ'TA SİYASAL FİKRİ VE DİRİLİŞ TEZİ*

HARUN AKDEMİR

Öz

Türkiye'de çağdaş düşünce bağlamında gerçekleştirilen çalışmalarda Diriliş düşüncesi ile önemli bir yer elde etmiş olan Sezai Karakoç, siyaset düşüncesi bağlamındaki araştırmalara ve tartışmalara iktiza ettiği şekilde ne yazık ki dahil edilememiştir. Bu makalede Karakoç'un eserlerindeki siyaset fikir tartışılmış ve diriliş tezi ile teklif etmiş olduğu siyaset varoluş biçimi aşikâr kılınmaya çalışılmıştır. Karakoç hakkında süre gelen daha çok edebiyat ve medeniyet tartışmalarının daimî bir ilişki içerisinde olduğu siyaset yapı çağdaş siyaset düşüncesindeki tartışmalardan istifade edilerek açıklanmıştır. Düşünürümüzün eserlerindeki siyaset fikri mümkün kılan temellerin ve varlık-anlam-değer kümesinin ontolojik bir şerhi denenmiş ve akabinde bu ontolojik teklifin pratiklerle ve siyaset edimleri ile olan ilişkisi, yani ontik cephesi eleştirel bir şekilde yorumlanmıştır. Ayrıca Karakoç'un diriliş tezinin sistematik bir düşünce sistemi oluşturduğu iddia edilmiş ve bu sistematik düşüncenin yapılandırma süreci başlığı altında kavramsallaştırılması denenmiştir. Bu çalışmanın siyaset düşüncesi bağlamında Karakoç hakkında yapılan çalışmalarda eksik kaldığına inandığım tarafın gündeme getirilişine ve aynı zamanda siyaset düşünce bağlamındaki entelektüel tartışmalarımıza katkı sağlaması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sezai Karakoç, Diriliş Düşüncesi, Siyasal, Siyaset

* Bu makale 2019 yılında tamamlanan 'Sezai Karakoç'un Siyasal Fikri ve Diriliş Tezi' başlıklı yayınlanmamış yüksek lisans tezindeki ilgili bölümler aracılığıyla oluşturulmuştur.

Giriş

Türkiye’de çağdaş siyaset düşüncesinde ve yaşamında belirli bir çizgiyi takip etmiş ve sistematik bir düşünce yapısı ortaya koymuş ender isimlerden biri olan Sezai Karakoç, ne yazık ki hakkında yapılan çalışmalarda daha çok medeniyet ve edebiyat alanlarında bir kısıpca hapsedilmiştir. Teklif etmiş olduğu siyasal fikir gerekli ilgiyi hem akademik çevrelerde hem de diğer sosyo-politik alanlarda bulamamıştır. Hakkında yapılan çalışmalar belirli kavramsal şemalar eşliğinde sınırlı kalmıştır. Örneğin Karakoç düşüncesindeki insan, medeniyet, toplum ve devlet gibi kavramsal tekliflerin daimî bir ilişki içerisinde oldukları siyasal muhtevadan bağımsız bir şekilde ele alındığını müşahade edebiliyoruz. Bu nedenle açıkça ileri sürülebilir ki, edebiyat ve medeniyet temalı tartışmalar içerisinde hapsedilmiş Karakoç düşüncesi, onun eserlerinde ve yaşantısında açık seçik ortada olan siyasallığın takdir edilip tartışılmasına engel teşkil etmiştir.¹ Bu nedenle Karakoç etrafında gerçekleştirilen çalışmaların siyaset düşüncesi bağlamında bir çöle mahkûm edildiğini ve bu mahkûm edilmeyle birlikte giderek kuraklaşan ve büyüyen bir çölleşmenin mevcut olduğunu ifade edebiliriz. Bu çölleşme ise Sezai Karakoç’un eserlerini siyaset düşüncesi bağlamında değerlendirmemize ve entelektüel gündemimize taşımamıza engel olmaktadır.

Diriliş tezinin sistematik bir şekilde teorik ve pratik boyutlarıyla ifade edilmesini mümkün kılan varlık idrakini deşifre etmeye çalışmak, Karakoç düşüncesindeki siyasal unsurların ve ufukların izhar edilmesini sağlayacağı gibi; devlet, millet, toplum ve insan gibi kavramsal unsurların nasıl bir varlık-anlam-değer kümesi eşliğinde temellendirildiğinin ortaya çıkarılmasını da kolaylaştıracaktır. Aynı zamanda bu soruşturmanın Karakoç’un düşüncelerindeki siyasal fikrini keşfetmeye yardımcı olacağı kanaatini de taşıyorum.²

1 İslamın Dirilişi isimli kitabın yayınlamasından sonra Türkiye’de teokratik bir devlet kurmak amacını benimsemiş olması iddiası ile Sezai Karakoç’un mahkemeye sevk, eserlerindeki siyasal muhtevaya işaret edebilir. Bu husus ile ilgili bir yazı için bkz.; Cavit Marancı, Şahin Torun, “Söz ve Fikir Mahkeme Karşısındayken Sezai Karakoç ve Diriliş Yargılaması: 8 Aralık 1971”, *Ayrac: Aylık Kitap Tahli ve Eleştiri Dergisi*, No:83, 2016, ss.37-47

2 Bu konuyla ilgili olarak bkz., Can, H. (2018) “Siyasal Bir Tasarım Olarak Diriliş Partisi”, ed.: Turan Karataş & Mert Öksüz, HECE; Sezai Karakoç ve Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş, 3. bs., Ankara, Hece Yayınları, No:73, s.467-79. Hamit Can’ın bu çabası, Karakoç siyasi düşüncesini doğrudan ifade etmiş olmasından dolayı takdir edilmelidir. Özellikle, siyaseti nasıl anlamlandırdığına dair yaptığı kısa tanımlamalar çok az karşılaşılan bir durumdur. Ancak, ontoloji olarak siyasal kavramı üzerinden bir değerlendirme ya da başka bir ifade ile varlık-anlam-değer olarak siyasal kavramının açıklamasını görmemiz mümkün değildir. Zira kullanmak istediğim kavramsal çerçeveden haberdar olmak zorunda değildir. Fakat bu makale, Sezai Karakoç düşüncesindeki siyasal boyutun gündeme getirilişi ve tartışmalara dâhil edilme açısından önem arz etmektedir.

Felsefi-analitik kavramsal bir tartışmayı yürütürken kullanmış olduğumuz kavramların muhtevalarını mümkün olan en açık şekilde ifade etmemiz gerekir. Kavramlar üzerine örtülü bir anlaşmanın mevcut olduğunu varsayarak fikri mütalaaalar gerçekleştirmek sağlıklı bir sonuç ortaya çıkarmayacaktır. Örneğin siyaset ifadesi herkes için farklı anlam-değer ufuklarına sahip olduğu gibi aynı zamanda farklı tanımlara da sahiptir. Bu nedenle öncelikle çağdaş siyasal düşünce literatüründeki tartışmalardan istifade ederek siyasal ve siyaset kavramlarının nasıl bir anlam-değer kümesine sahip olduğunu ifade etmek istiyorum. Burada literatürdeki tartışmaları yoğun bir şekilde gündeme almaktan ziyade, yalnızca çalışma boyunca *siyasal* ve *siyaset* kavramlarının nasıl tanımladığımı ve Karakoç'un düşüncelerinde bu kavramları araştırırken nasıl bir metodoloji izlediğimi göstermek niyetindeyim.

Siyasal ve Siyaset

Siyasal ve siyaset ayrımı başlangıçta oldukça karmaşık ve bir o kadar da zor bir tartışmaya gebe olmasına rağmen, bu kavramlar hakkındaki tartışmalarımızda ve akıl yürütmelerimizde kendimizi yasladığımız siyasal idraklerimiz söylemlerimizi ve pratiklerimizi belirleyen bir etkiye sahiptir. Bu kurucu-şekillendirici etkiyi aşkâr kılmak ve siyaset sahnesindeki yapıp etmelerimizin anlamlarını deşifre etmek, göz ardı edilemeyecek bir ehemmiyet arz eder. Bir şey ne zaman siyasal bir hüviyet kazanır? Ahlaki olan ile siyasal olanı nasıl ayırt edebiliriz? İnsanların hayatlarına siyasal unsurlar hangi şekillerde nüfuz etmiştir? Siyaseti mümkün kılan varlık-anlam-değer kümesi olarak siyasal ne demektir? Buna benzer sorular, siyaset sahnesinde varoluşu mümkün kılan varlık idrakinin keşfedilmesi ve anlam kazanması için faillerin istifham etmesi kaçınılmaz olan sorulardır. Farklı biçimlerde farklı kavramlar eşliğinde, fakat aynı muhtevaya işaret edecek şekilde bu soruları sormak elbette mümkündür. Var olanın varlığını ortaya çıkarmak ve onun asli anlamını yorumlamak siyasal idraklerin temellerini serimleyecek, imkân ve olanaklarını, sınır ve kısıtlarını, gerilim ve sorunsallarını güçlü ve zayıf yanlarıyla birlikte ortaya çıkaracaktır.

Siyasal kavramı bizatihi bu dünyada olmağımızdan kaynaklanan ve varoluşumuzu anlamlı kılma arayışımızdan neşet eden bir varoluş soruşturması neticesinde, kabul edilmiş belirli normatif ilkeler vasıtasıyla, anlam-değer yüklü kamusal-tikel bir kimlik ve iradenin oluşumudur. Bu oluşum; aşkınlığı ve içkinliği, çoğulluğu ve ötekileştirmeyi, tarihi ve geleneği, evrenselliği ve tikelliği, korkuyu ve umudu ontolojik olarak içeren bir varlık-anlam-değer

kümesine sahiptir. Bu varlık-anlam değer kümesinin ontolojik boyutunun epistemolojiye sirayeti neticesinde izah ve teklif edilişi ise siyaset sahnesindeki yapıp etmelerimizin yani ontik ifa biçimlerimizin hayat bulmasına olanak sağlar. Bu tanımlama, siyaset sahnesindeki tecrübelerin varlık-anlam-değer kümesi üzerindeki dönüştürücü etkisini görmezden gelebileceğimiz şekilde anlaşılmamalıdır.

Siyasal kavramı sahip olduğu ontolojik anlam-değer kümesi ile siyaset pratiklerini biçimlendiren ve kamusal alanda farklı siyasetlerin tezahür etmesinin imkânlarını temin eden bir kuvvete sahiptir. Siyasal kavramı ile oluşan ontolojik kurgu olmaksızın şuurlu bir siyasal varoluşun hayata geçirilebileceğini iddia etmek güçtür. Siyasal kavramını belirli bir varoluş idraki neticesinde oluşan anlam-değer kümesi olarak tanımladığımızda, bu varlık idrakinin kamusal alana yansımaları, yani varlık idrakinin varoluş edimlerine sirayetini siyaset pratikleri aracılığıyla gözlemleyebiliriz. Bu nedenle siyaset edimlerini siyasalın varlık-anlam-değer kümesini taşıyan ontik ifa biçimleri şeklinde değerlendiriyorum. Varlık-anlam-değer kümesi; söylemlerin, pratiklerin ve kurumların oluşmasına imkân tanıyan ontolojik bir kuvveti ihtiva eder. Siyaset ise bu ontolojik kuvvetin hayat bulduğu göstergelere aittir. Bu nedenle siyaseti, siyasalı görünür kılan toplumsal ve tikel tüm varoluş edimlerini kastederek kullanıyorum.³

Fakat böyle bir yaklaşım, siyaset kavramını oldukça zayıf bir konuma hapsedecektir. Siyasalın kuvveti neticesinde, siyasetin kendi içerisinde barındırdığı özgün dinamikler görmezden gelinebilir. Siyasetin sahip olduğu kurucu ve şekillendirici etkilerini yok saymak, noksanlıktan mahrum, aşkın ve kuşatıcı bir siyasal tasavvura yol açabilir. Heidegger'den hareketle varolanı mümkün kılan varlık anlayışı nedir sorusunu, siyaseti mümkün kılan varlık idraki nedir şeklinde istifham ettiğimizde, siyasal ve siyaset arasında yapılan ayırım kabul edilebilir bir açıklama yeterliliğine sahiptir. Ancak yine de bu ayırım neticesinde siyasal olana odaklanışımız, siyaseti gereğinden fazla zayıf bir konuma indirgememize yol açmaktadır. Meseleyi daha somut kılmak adına şu soruyu mülhaza edebiliriz; “Sezai Karakoç’un diriliş tezini ortaya koymasına imkân veren siyasal kavramını keşfetmemiz ve izah etmemiz mümkündür, ancak Karakoç’un böyle bir ihtiyacı hissetmesine sebep olan unsurlar nelerdir?” sorusu bizleri siyaset edimleri ile ifade ettiğimiz olguları bir başka boyuttan değerlendirmeye mecbur bırakabilir.

3 Bu hususla ilgili olarak bkz., Machart, O. (2013). *Die Politische Differenz: Zum Denken Politischen bei Nancy*, Lefort, Badiou, Laclau, Agamben, Suhrkamp. / Mouffe, C. (2011), *On the Political*, Routledge

Herhangi bir siyasal tasavvur bir şekilde kendi gerçekliğini ifade etmek, oluşturmak ve eleştirel bir şekilde yeniden yorumlamak için siyaset pratikleriyle karşılıklı bir ilişki içerisinde. Siyasetin ontik boyutunu görmezden geldiğimizde, siyasal fikirlerin nasıl ortaya çıktığını açıklamamız mümkün olmayacaktır. Siyasal-merkezli siyaset kavramı ontoloji ile ontik boyutlar arasındaki karşılıklı ilişkiyi ve bağımlılığı ifade etmektedir.⁴ Ancak bu tartışma konusu çalışmanın odak noktasından uzaklaşmamıza sebep olacaktır. Bu nedenle siyasal ve siyaset kavramları hakkında yapmış olduğum ayırım ile iktifa etmek istiyorum. Nitekim bu ayırım, Sezai Karakoç'un eserlerindeki siyasal muhtevayı kavramsal olarak felsefi-analitik ve hermeneutik bir şekilde mülahaza etmek için iktiza etmektedir. Karakoç özelinde gerçekleştireceğim tartışmalar, metodolojik olarak siyasal ve siyaset kavramlarını bu şekilde formüle etmemi gerekli kılmıştır.⁵

Karakoç Siyasal Fikrinin Kurucu Temelleri

Düşünürün eserlerinden yola çıkarak onun için siyasal olanı şu şekilde ifade edebileceğimize inanıyorum. Yeryüzündeki zorunlu varoluşumuz sebebiyle, öncelikle varlık-anlam-değer sorunsalını çözüme kavuşturmamız gerekir. Bu sorunsal aşkın olanın tefekkürü, tarih ve geleneğin tezekkürü ve muhasebesi ile başlar. Bu ilk adım ile toplum ve birey için ikrar edilmiş belirli normatif ilkeler sistematik bir düşünce içerisinde terkip edilmeye çalışılır. Nitekim bu süreç, anlam-değer yüklü kamusal-tikel bir biz tanımının ve iradenin oluşumunu ortaya çıkarır. Karakoç, metafizik ufuklarda İslam ile kurduğu ilişki vasıtasıyla, varoluşumuzu mümkün kılan “Varlık nedir?” istifhamına güçlü ontolojik dayanaklar eşliğinde bir cevap bulmuştur. Allah'a olan teslimiyet hayatın tüm alanlarının yorumlanmasına ve inşa edilmesine tesir etmeye muktedir bir anlam-değer çerçevesi ortaya koyar. Onun için siyaseti mümkün kılan siyasal kavramı, ontolojide temellenen bu anlam ve değer dünyasının idraki, izahı ve terkididir. Daha açık bir ifade ile Sezai Karakoç için siyasal, bir varoluş sorununun belirli bir anlam-değer dünyası ile en başta ontolojik olarak çözüme kavuşturulmasıdır.

“Varoluşumuz neye değer?” sorusu, Sezai Karakoç'un varlık-anlam-değer olarak bir soruşturma ve araştırma sürecine dâhil olduğunun göstergesidir

4 Kavram için bkz., Wiley, J. (2016). *Politics and the Concept of the Political*, Routledge

5 Siyasal ve Siyaset kavramları ile ilgili ayrıntılı tartışmayı bu makale içerisinde dâhil etmenin doğru olmayacağı kanaatindeyim. Bu kavramlar ile ilgili ayrıntılı bir şekilde gerçekleştirdiğim tartışmalar için bkz., Akdemir H. (2019)., *Sezai Karakoç'un Siyasal Fikri ve Diriliş Tezi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi

(2016b,71: 2018,7). Bu süreç neticesinde Karakoç için ikrar edilmiş temeller eşliğinde oluşturulan siyasal teklif, “Diriliş Tezi” kavramsallaştırması ile açık bir şekilde ortaya koyulmaktadır. Karakoç için aşkın temellerin ne olduğu, eserlerinde görüleceği üzere müphem bir konu değildir. Onun için aşkın temeller bir iman meselesi olup, İslam’ın teklif ettiği değişmeyen öz ile kurulan ilişkide saklıdır.

Karakoç için aşkın olan, İslam dini ile teklif edilen Tanrı inancının ve bu inancın taşıdığı nüfuz edilemeyen *ontolojik gücün* (Davutoğlu:2018,184) bizatihi kendisidir. İslam; değişmeyen, zaman ve mekân üstü evrensel geçerliliği olan bir öze sahiptir. İlahi sözün bu gücü⁶ kuşatıcı, sınırsız, mutlak ve nakıslık içermeyen bir kuvveti barındırır.

Sezai Karakoç’un varoluşumuz neye değer sorusuna verdiği cevap, Tanrı’ya teslim olmaktır. Bu nedenle İslam ile kurulan irtibat eşliğinde güçlü bir ontolojik ve epistemolojik çerçeve oluşturur. İslam dinin aşkınlıkta temellenen ontolojik unsurları, siyasal fikrinin terkibine *metafizik gerilim şartlanması* (2019, 56-70) vasıtasıyla imkân tanır. Ona göre bu ontolojik anlam-değer dünyası, varoluşun her anını kuşatan bir ruha işaret eder.⁷ Aşkın olanın tikel alana açılımı ile kabul edilen ontolojik temeller, siyasal kavramının ihtiva ettiği diğer unsurların anlamlı kılınmasının imkanlarını tayin eder. Karakoç’un terkip ettiği siyasal fikrin tüm unsurları, metafizik anlamlandırmalar ile kurulan ilişki sayesinde mümkün olur. Her bir siyasal terkip, fizik ötesi ile ilişkilendirilerek ifade edilir. Temel mesele, varoluşun her anına sirayet eden anlam ve değeri, insanların idrak edebilecekleri bir dil ile ifade edebilmektir. Bunun kamusal alandaki siyaset edimlerine bir temel oluşturması için yorumlanması ve düzenlenmesi ise Karakoç’un çabalarını doğrudan siyasal bir muhteva ile ilişkilendirmemize sebep olmaktadır.

Sezai Karakoç’un siyasal fikri içerisindeki tarih olgusu en önemli yapı taşları arasında yer alır. Karakoç’un tarihle alakalı ortaya koyduğu istifhamları ve tarihten yaptığı iktibasları, siyasal fikrinden çekip aldığımızda büyük bir boşluk meydana gelecektir.

6 İslam geleneği açısından ilahî kaynağın muhtevası hakkında bir değerlendirme için bkz.; Tahsin Görgün, *İlahi Sözün Gücü: Varlık ve Bilgi Kaynağı Olarak Kur’an*, İstanbul, Külliyat Yayınları, 2013.

7 Ruh kavramı, Karakoç için siyasal fikrini kuşatan, imkân ve olanaklarını tayin eden bir karşılığa sahiptir. Ruh; aşkın olan ontolojik temelleri ve bunun dile getirilişini mümkün kılan epistemolojik unsurları ihata eder. Buradaki teklif pasif/edilgen olmaktan ziyade, siyasalın tüm boyutlarında aktif bir şekilde konumlanır. Karakoç düşüncesinde en derinlere yerleşmiş olan bu ruh; *kurucu-düzenleyici bir etkiye sahiptir*.

Karakoç, tıpkı felsefi tarih okumalarında olduğu gibi, tarihi olduğu gibi bırakmaz. Siyasal ufukların dayanaklarını güçlendirmek için onu düzenler ve onu a priori bir şekilde anlamlandırır. Diriliş tezi ile ortaya koyulan siyasal teklif böyle bir okumanın neticesinde köklerini tarihin derinliklerine salarak bugünü anlamlı kılmaktadır. Nihayetinde Karakoç için tarih şuuru, kaderin bir tecellisi olan öz benliğin farkında olmayı gerekli kılar. Bu öz benlik tarih içinde konumlanmış ontolojik temeller ile güçlendirilmektedir. Tarihe gömülü olan bu öz benliğin farkında olmak, onu hatırlamak ve geleceğin bir teminatı olarak sürekli diri tutmak Karakoç düşüncesi açısından önem arz etmektedir.

Sezai Karakoç düşüncesinde siyasal fikri, tarihle olan varoluşsal bağın sürekliliğini koruduğu ve devam ettirdiği ölçüde anlamlıdır. Varoluş, bu sürekliliğin bizatihi kendisine bağlıdır (2017b,17).⁸ Karakoç'ta siyasal varoluş ve toplumsal tahayyüller;⁹ geçmişe gömülü, öylece duran, hatırlanmayı bekleyen temellere içkindir. Tarihin ontolojik olarak idrak, izah ve ifa edilmesi bugün ve geleceğin siyasal varoluşunu şekillendirecektir. Karakoç'un zaman kahramanlığı şeklinde ifade ettiği kavram, bu durumu aydınlatmak için kullanılır. *Zaman kahramanlığı*; geçmiş zaman ile gelecek zamanı şimdiki zamanda yaşatmaktır (Karakoç:2012,25). Onun sahip olduğu tarih bilinci, tarih üstü ontolojik temellere duyulan hayranlığın/özlemin donuklaştırılarak yâd edilmesi değil, aksine tarih bilincinin şuurlu bir şekilde faal hâle getirilip ruh kazanması ile geleceğe aktarılmasıdır. Tarihsel varoluşun anlamı, kamusal-tikel alanda siyaset edimleri aracılığı ile aktif bir şekilde yorumlanarak güncel kılınır.

Karakoç, siyasalın varlık-anlam-değer olarak teşekkülü için tarihî-sosyolojik metot olarak adlandırdığı bir usulden de istifade eder. *Tarihî-sosyolojik metot*; geçmiş, şu an ve gelecek arasında kurulacak bütünsel bir bağlam ile siyasalı anlamlı kılma, dolayısıyla da siyasete yön verme biçimi olarak ifade edilebilir (2017a, 21). Tarihî-sosyolojik metot sayesinde Karakoç için zaman mefhumu, yani tarih, aşkın bir anlam içermektedir. Bu sayede geçmiş, bugün de nefes almakta, gelecek ise bugünün nefesi ile yine şu anımız da hayat bulmaktadır. Bu metot aracılığıyla geçmiş-gelecek-şu an arasında bütünsel

8 Tarih, muhtevası gereği ontolojik temeller ile paralel bir konumda değerlendirilerek Karakoç siyasal fikrindeki biz ve ötekiler arasındaki dost/düşman ilişkisine indirgenir. Aslında bu tarih yorumu, Karakoç düşüncesindeki ontolojik temellerin siyasal bir boyutta değerlendirilmesi için imkân tanıyan hususlar arasında değerlendirilebilir. Nitekim Karakoç, tarihi yorumunu şu şekilde ifade etmiştir; "*Tarihi şu şekilde yorumluyorum, hakikat savaşı ve hakikate karşı savaşlar.*" bkz.; Sezai Karakoç, *Diriliş Neslinin Âmentüsü*, s.123.

9 Kavram için bkz.; Taylor, C. (2018). *Modern Toplumsal Tahayyüller*.

bir bağ ile çağdaş siyasal varoluşun ahengi tesis edilebilecek ve gelecek nesillere arzu edilen varlık idraki ve varoluş biçimi aktarılacaktır. Bu süreçte tezekkür ve tefekkür faaliyetleri aynı anda gerçekleştirilerek geçmişteki siyasal varoluş hatırlatılmakta, hatırlamaya dayalı olarak bir kavrayış oluşturulmakta ve bu şekilde çağdaş siyasal varoluş temellendirilmektedir.

Çağdaş siyasal varoluşun bekası için zamanın getirdiği meydan okumalara cevap vermek, tarih şuurunun sunduğu varoluşsal boyutun neticelerinden biridir. Bu noktada korku ve umut unsuru siyaset sahnesinde antagonist cepheye direnmek ve üstün gelmek için siyasal dil içerisinde önemli bir yer edinmiştir. Karakoç'un düşüncesinde, siyasal kavramının varlık-anlam-değer kümesi korku ve umut başlıkları ile sık sık irtibatlandırılır. Dönemin mevcut sosyo-politik yapısı ile hesaplaşma içerisinde olan Karakoç için siyasal varoluşun beka meselesi en köklü ve ehemmiyetli problemler arasındadır. Nitekim siyasal alanda bir varoluş kavgası antagonistik bir biçimde hüküm sürer (Karakoç:2011b,466). Bu mücadele neticesinde Karakoç'un tasavvur ettiği siyasal topluluk ya yok olacak ya da hep birlikte varoluş mücadelesini kazanacaktır.

Aşkın temeller ile kurulan ilişki gereği eskatolojik motivasyon, korku ve umut unsurunun siyasal kavram dolayımında dile getirilişini sağlar. Ahiret inancı eşliğinde ölüm sonrası ile kurulan irtibat eskatolojik motivasyonları arttırmakta ve kıyamet şuurunun siyasal dil içerisinde yer edinmesine sebep olmaktadır. Kıyamet şuuru, diriliş erlerinin her saat yaratıcının karşısına çıkacakmışçasına bir hazırlık içinde olmalarını gerekli kılar (Karakoç:2016c,7). Eskatolojik motivasyonlar yokluğunda, bu dünyadaki varoluş sorusu bir hiçliğe mahkûm olur. Düşünürümüze göre ahiret inancı olmadan yaşanan bir dünya hayatı kapkaranlık olur (2015a,17). Varlık-anlam-değer olarak siyasal tekliflerin anlamı, ölüm sonrasına verilecek anlam ile yakın bir irtibat içerisindedir (2015a,13).

Onun düşüncelerindeki korku unsuru, derin bir varoluş kaygısı eşliğinde ortaya çıkmıştır. Karakoç'un siyasal düşüncesi, günlük meselelerin ötesinde ölüm sonrası ile kurulan bağ ile yakın bir ilişki içerisinde olduğu için bugünün kıymeti ve anlamı farklı boyutlarda ele alınır. Yeryüzünde siyasal muvaffakiyetin temin edilememesi durumunda varoluş imkânı ortadan kalkacak ve bütün insanlık için varoluşun en kıymetli anlam ve değeri yitirilmiş olacaktır (2015d,28-40). Karakoç'un siyasal fikrini temellendirdiği ontolojik anlam-değer dünyası, öteki siyasal fikirleri antagonistik bir şekilde konumlandırır. Ötekilerin bu konumlanması, varoluşun devamı için süreklilik arz

eden bir tehdit oluşturur. Yaşanan tarihsel tecrübeler eşliğinde tahlillerini kuvvetlendiren Karakoç, korku telkinleri ile siyasal toplumun ontolojik ve ontik birlikteliğini güçlendirmeye çalışır. (2017b,45;2012; 2017e,9-50)

Bu telkinler diriliş tezinin muhatapları için irrasyonel tutumların oluşmasına neden olmaz. Karakoç için korku, en ulvi ilkeler eşliğinde siyaset sahnesinde yer edinir. Bu söylem en üstün varoluş ilkelerini hatırlatmakta ve tatbiki için çağrıda bulunmaktadır. Aksi hâlde varoluşun hikmeti yitirilecek ve yokluğa düşülecektir (2015c). Bu ikazlar neticesinde irrasyonel tutumların aksine, varoluş ödevinin farkında olmak hem teorik hem de pratik düzeyde bir mesuliyet olarak ifade edilir.¹⁰

Korku dili, arzu edilen siyasal muvaffakiyetin sağlanabilmesi için bir umut aşılardır. Bu umut ise Karakoç'un dile getirmiş olduğu siyasal teklifin önemini arttırır. Karakoç'un düşüncelerinde yalnızca korku unsuru yoktur. Varoluş kaygısını güçlendiren korku telkinlerinin yanında umut unsuru da sık sık dile getirilir (1985,13). Aşkınlıktan beslenen ve ilahi bir müjde olarak temellenen tükenmeyen bir umut vardır: "...ideal taşıyan insanların işi umut vermek ve korkutmaktır. Bu ise peygamberlerden kalma bir mirastır hakikat adamlarına." (2011b,122)

Karakoç, siyasal düşüncesinde kimlik olgusunu ontolojik duruşundan emin bir söylem ile güçlü temeller eşliğinde terkip eder. Karakoç için biz tanımı, içerisinde herhangi bir müphemlik bulunmayan ve kesin öncüllere dayanan bir muhteva eşliğinde siyasal dile yansımıştır. Aşkın temellerin getirmiş olduğu varlık-anlam-değer silsilesi ve tarih mirası biz ve ötekinin zaman ve mekân üstü bir şekilde tanımlanmasına imkân tanır. Karakoç'un sahip olduğu siyasal ufuklar, evrensellik ve tikellik arasında yaşanan gerilimin açık bir örneğini de bizlere sunar. Karakoç için *biz* kimdir? *Öteki-ler* kimlerdir? Antagonistik bir siyaset tasavvuru var mıdır, yoksa agonistik bir siyasetin izlerini görmek mümkün müdür? Sahip olduğu kimlik anlayışı neden dikotomik bir muhtevaya sahiptir?

Düşünürümüz *biz* tanımını oldukça açık bir şekilde ifade eder, ona göre *biz*, aşkın temeller eşliğinde anlamlandırılan, tarihsel olarak beslenen ve güçlendirilen ontolojik bir duruşa sahiptir. Karakoç için temelde iki tip insan vardır; Müslüman olan ve Müslüman olmayan. Müslüman olanlar Kur'an merkezli bir tanımlama ile sağcı, olmayanlar ise solcu olarak ifade edilir. Müslüman toplum insanlık için ışık kaynağı iken, solcu toplum karanlık

¹⁰ Teorik ve pratik düzeyde bütünsel tasavvurun bir göstergesi olarak Karakoç'un devlet adamı tanımı ile ilgili yaptığı değerlendirmeler için bkz.; Sezai Karakoç, *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I*, ss.169-194.

kaynağıdır (2011a,141). “Gerçek sağ, Kur’an’da tanımlanmıştır. Sağcılar Allah topluluğu, solcular da şeytan topluluğu olarak.” (2012,12-13)

İnsanlar, hakikate uyan ve uymayan başlığı altında sağcılar ve solcular olarak ikiye ayrılır. Karakoç için hakikat, İslam’ın teklif etmiş olduğu varoluş ilkeleridir. Bu nedenle İslam inanç esasları doğrultusunda tanımlanan kimlik ile zamanın ve mekânın ötesine geçen bir biz tanımı ortaya çıkar. Ümmet ve millet kavramlarına verilen anlam ve değer, böyle bir muhteva doğrultusunda terkip edilmiştir. Karakoç’un düşüncesinde millet, tarih olgusu ile paralel bir şekilde Hz. Âdem ile başlamıştır ve Hz. Muhammed(s.a.v.) ile kemale ermiştir. İnsanlığın yeryüzündeki serüveni boyunca İslam’ın tevhid ilkesini kabul eden tüm kişiler İslam milletini oluşturur. İnsanlık tarihi boyunca tevhit ilkesine teslim olan tüm inananlar tek bir milleti meydana getirir. Millet düşüncesi zamanın ve mekânın ötesine geçmiş eskatolojik bir birlikteliğe de sahiptir. Ümmet ise her bir peygamberin gönderilmiş olduğu dönemi ihtiva eder. Hz. İsa’nın ümmeti ile Hz.Muhammed’in ümmeti arasındaki ayrım ontolojik farklılaşmadan ziyade, farklı tarihi-toplumsal koşullar içerisinde ortaya çıkmasından kaynaklanır. Tarih sahnesinde peygamberler eşliğinde ifade edilen ümmet tanımları, tek bir millet çatısı altında ontolojik birlikteliğe sahiptir. Bu nedenle Karakoç için ümmet ile millet bir birinden ayrılmaz, biri astarken diğeri yüzdür (2015a,22). Millet, İslam toplumunun objektif ifadesi iken, ümmet ise sübjektif ifadesidir (2016a,88).

Düşünürümüzün millet tanımı, evrensel bir muhteva içerir. Millete dâhil olmak herkes için mümkündür. Karakoç, müslüman olmanın başlangıcı olan kelime-i şehadet terkiibini, toplumsal bir mukavele olarak dile getirir:

“Şehadet kelimesi, inananları Allah’a, Peygamberlere ve birbirlerine bağlayan ve [bu] bağı şuur planında tutan açık seçik bir ilâhî mukavelenin kabul edilmesidir.” (2017e,17)

İslam inancının getirmiş olduğu normatif buyruklar ile evrensele açılan bir kimlik tanımı, Karakoç düşüncesinde merkezî bir konumdadır. Bu noktada Karakoç’un siyasi fikri, evrensel bir açılıma mutad bir şekilde ontolojik olarak şartlandırılmıştır. Fakat bizin tanımlanması ve güçlü bir birlikteliğin sağlanması için kurucu-dışsallara olan muhtaçlık durumu ortadan kalkmaz. Ötekilere yapılan atıf gereği tikellik sürekli olarak Karakoç düşüncesinde kendini hissettirir. Buradaki tikellik, Karakoç’un ötekiler ile olan yüzleşmesinde ortaya çıkar. Karakoç’un evrensellik iddiaları, ötekilerin tikel varoluş tahayyüllerini ortadan kaldırdığı takdirde kendisini teşhir edeceği ve bir alternatif olarak sunacağı rekabet ortamını ilga edecektir. Kurucu-dışsalların

yokluğunda ise *biz* tanımını mümkün kılacak dışlama pratiklerinin ortadan kalkması beklenir. Bu nedenle ötekiler ile olan yüzleşmeler ontolojik bir zorunluluktur. Bu yüzleşme esnasında siyasal varoluş için alternatif terkipler ile karşılaşan Karakoç, özellikle Osmanlı mirası ile neşvünemâ bulmuş siyasal düzeni öne sürer. Bu miras dolayımında tikellikten sökün ederek evrensel ufuklar ile bağ kuran siyasal teklif, varoluşun gerçek idrakini üstlenmeye talip olurken bunun zorluğu ile yüzleşmek durumunda kalır.

Siyasal kavramı içerisindeki antagonistik boyut tarihsel bir akışa sahiptir. Karakoç için savaş kaçınılmaz bir şekilde gereklidir. İslam inanç ilkeleri cephesinden hareketle değerlendirme yapan Karakoç açısından çağdaş siyasal varoluşumuzda, çağın ötesinde ve öncesinde üç yoz taraf ile antagonistik bir ilişki vardır: 1) Yahudilik ve Hristiyanlık, 2) ilkel dinler ve batıl inançlar, 3) tanrısızlık ve dinsizlik (2018,43-44). Dost-düşman ayrımının farkında olmak zorunda olan sosyo-politik topluluk (2015a,185), kıyamete kadar savaşçı olacaktır. Katliama, zulme, istilaya, haksızlığa ve batıla karşı, hakikat adına, barış ve huzur adına insanlık için antagonistik bir ilişkiyi sürdürecektir (2016a,86). Bu varoluş mücadelesi, düşünürümüzün siyasal fikrine genel olarak sirayet etmiştir. Varoluşu anlamlı kılma çabası ile siyasal akıl yürütmesini temellendirirken, oluşturduğu anlam-değer ufukları kamusal alandaki pratiklere de yansır. Ötekiler ile olan bu mücadele, örtülü ya da aşikâr oluşu fark etmeksizin siyasal fikri için kurucu bir öneme sahiptir.

Yapılandırma Süreci ve Diriliş Tezi

Karakoç'un siyasal fikrini bütünsel bir şekilde ihata eden diriliş tezi, siyasal varoluş için ontolojik bir zaruret durumudur. Bu durum ontolojik, epistemolojik ve aksiyolojik bir yok oluş ikazı neticesinde korku içeren bir söylem ile siyasal dil içerisinde ifade edilir. Muhataplar için alternatif bir çıkış yolu mevcut değildir. Bu nedenle varoluşun çıkmaz sokağında, diriliş tezi siyasal bir kurtuluş olarak tek umut kaynağıdır (2017d,53-63). Siyasal topluluğun tarihin karanlığında kaybolmaması için, Karakoç'un sistematik bir hüviyet kazandırmaya çalıştığı diriliş tezi bir zarurettir (2015a,54). Bu tez, insanlığın susamış olduğu varlık-anlam-değer kümesini ihtiva eder. Ontolojik ve ontik boyutta insanlığın hayat bulması ancak diriliş tezi ile mümkündür (2017f,44). Karakoç bir taraftan ikaz ederken, bir taraftan da umut vermektedir. Nitekim bu topluluğun alın yazısı, yeniden diriliş olarak yazılmıştır (2015a,160). İlahi hükümlerin bu yorumu, siyasal birlikteliğin sağlanması için güçlü ontolojik dayanaklar sağlamanın yanında yüce bir mesuliyet

duygusunun oluşmasına da sebep olur. İnsanlığın hem yeryüzündeki hem de eskatolojik boyuttaki tek kurtuluşu diriliş tezi ile ifade edilen varlık-anlam-değer kümesinin ikrarı, idraki ve ifasıdır, Karakoç'un ifadesiyle "... 'ya diriliş, ya ölüm' sloganımız, parolamız ve ilkemiz olmalıdır. Unutmayalım ki, diriliş tamamlanmazsa, ölüm mukadderdir." (2017b,145).

Bu tez, teorik olarak kendiliğinden üretilmiş ve topluma dayatılmış bir yaklaşım değildir. Bizatihi topluma içkin, toplumla birlikte, toplumun beklediği, hep beklediği siyasal bir varoluş olarak görülür(2017b,35). Toplumun, Tanzimat Dönemi'nden bu yana kurtuluşun kadrosu olan diriliş neslini beklediği ve aradığı düşünülür (2017b,42).

Böyle bir siyasal arayışın sebepleri, Karakoç tarafından dört başlık altında sınıflandırılmıştır. Birincisi; ruh ve madde arasındaki dengenin kaybedilişidir (2017b,90). Bu bakış açısını kendi terminolojimiz ile ifade edecek olursak, siyasal ile siyaset arasındaki ahengin yitirilişi bu bozuluşun ilk sebebi olmuştur. İkincisi; öz ile şekil arasındaki uyumun yitirilişi, üçüncüsü ise; teori ile pratik arasındaki ilişkinin doğru kurulamamasıdır. Görüldüğü üzere, ikinci ve üçüncü maddeler, birinci madde ile aynı anlama gelecek şekilde, farklı kelimeler ile ifade edilmiştir. Dördüncü madde; şahısların putlaştırılması ile toplumun belirli bir noktaya saplanıp kalmasıdır (2017b,90-91).

Karakoç'a göre tarihin büyük değişim dönemlerinde üç periyotlu bir gelişme gözlemlenir: katı dönem, bunalım dönemi ve diriliş dönemi (2017f,109-114). Katı dönem; insanlığın sahip olması gereken varlık-anlam-değer idrakinin eksikliği ile putlaştırılan kişiler ve kurallar düzenini ifade eder. Bunalım döneminde ise insanlık katı dönemin varoluşun hikmeti hakkında yanılsamalarından bunalmıştır, toplumda bir kurtuluş bekleyişi hâkimdir, ancak bunun hakkında net ve kesin fikirler mevcut değildir. Diriliş döneminde ise insanlığın aşkın temeller ile olan kutlu bağa tüm boyutları ile kavuşması için ilk adımlar atılmıştır. Siyasal ahengin gerçekleştirilmesi büyük bir çalışmaya ihtiyaç duyar. Bu çalışmalar diriliş döneminde dağınık bir biçimde ve her yerde farklı yoğunluklarda başlamıştır (2017b,12). Bu dönemde:

"Her soru yeniden ortaya konur ve sakin bir şekilde, peşin hükümsüz gerçeğe erilmeye çalışılır. İlkın, uğraşma, metafizik plandadır. Ruhun en temel alanı, onarılmakta, yaralarını iyi etmektedir... önce ruh, sonra zihin, daha sonra da davranış planı... Evet kimseler farkında değildir ama gerçekte çok şey değişmiş ve yeni bir dönem başlamıştır... İnkâr, ret ve tanımmama, her diriliş hareketine yöneltilen ilk silâhtir." (2017b,113).

Diriliş bir ayrılığın sona erişti, insanlığın varoluşun öz idrakine ve yaşantısına kavuşmasıdır.(2017b,24). Yaşanan varoluş buhranı, diriliş tezi ile terkip edilen siyasal ufuklar vasıtasıyla aşılabilir. Bu nedenle diriliş tezinin varoluşun siyasal bir kurtuluşu olarak terkip edildiği söylenebilir.

Sezai Karakoç'un eserlerini bütünsel bir bakış açısıyla değerlendirdiğimiz zaman, diriliş tezinin hayat kazanması için belirli bir sistematik sürecin öngörüldüğünü ifade edebiliriz. Bu sistematik süreci M. Hakkı Akın; ruhun dirilişi, islamın dirilişi ve insanlığın dirilişi aşamaları şeklinde ifade etmiştir (Akın:2018,9-18). Karakoç'un kendi ifadeleri doğrultusunda böyle bir çıkarım yapılması oldukça normaldir, fakat yine de bu çıkarımı farklı bir şekilde formüle edebileceğimize inanıyorum.

Akın'ın belirtmiş olduğu sürecin ilk aşamasında aşkın olan temeller ile yani öz-islam ile irtibat kurulacak ve ruh kendi öz-benliğine kavuşacaktır. İkinci aşamada kastedilen İslam'ın dirilişi ise, İslam inancına mensup olan toplumların ve kişilerin yanılmalardan ve gafletten kurtulması ile olur. Son aşama ise, ilk iki aşamanın doğal bir sonucu olarak tezahür eder (Karakoç:2017e;2017g;2016b). Böyle bir değerlendirme yanlış olmasa da, oldukça yüzeysel kalacağına inanıyorum. Diriliş tezinin sistematik bir yapılandırma sürecine sahip olduğu kanaatini ben de paylaşıyorum. Bu durumu ise *diriliş tezinin yapılandırma süreci* olarak ifade etmek istiyorum.

Yapılandırma süreci; tezekkür, tefekkür, idrak, izah ve ilan, ifa ve muhafaza şeklinde beş aşamadan meydana gelmektedir. Karakoç'un eserleri bütünsel bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde, bahsettiğim bu beş aşamanın sistematik bir ifade edilişi gözlemlenecektir. Bu süreç, Karakoç siyasal düşüncesinin kavramsal bir terkihi olan diriliş tezinin oluşum aşamaları olarak da değerlendirilebilir.

Tezekkür aşaması, diriliş tezinin hayat bulması için başlangıç noktasıdır. Karakoç, varlık-anlam-değer kümesi yeniden üretilmiş ya da ilk defa dile getirilmiş bir siyasal varoluş teklifinde bulunmamıştır. O, tarihe içkin ve tarihi aşan, zaman ve mekân üstü olarak teklif edilmiş varoluşun tezekkürünü çağdaş dönemde dile getirir. Kur'an-ı Kerim, hadisler, sünnetullah, gelenek ve tarih ile kurulan ilişkinin bir anlamda hatırlatmasını ortaya koyar (2017a,91; 2017e,26). Bu hatırlatma ve çağrı, siyasal varoluş düzleminde bütünsel bir şekilde terkip edilmeye çalışılır. Nitekim Karakoç için daha evvel ifade ettiğim üzere, geçmişte güçlü siyasal yapılara sahip olmayan sosyo-politik topluluklar, çağdaş siyasal varoluş sahnesinde etkin bir role ya da teklife sahip olamaz. Bu minvalde toplumların kaderi tarih içinde ve tarih-üstü bir

boyutla çizilmiştir. Tarihi-sosyolojik metot ile geçmiş-şu an-gelecek arasında terkip edilen ontolojik birliktelik gereği de tezekkür süreci siyasal bir kimlik inşasının ilk aşamasını oluşturur. Nitekim bu süreç, geçmiş anlatılar içerisinde saplanıp kalmayı, onları hayalperest bir şekilde yâd etmeyi önermez. Aksine varoluşun hikmetini ve sorumluluğunu hatırlamak için gerekli görülür. Tezekkür süreci yalnızca geçmiş vakıaları, düşünceleri ve kişileri hatırlatmakla kalmaz. Tezekkür; hatırlayarak düşünmeyi ve muhakeme etmeyi ifade eder. Bu nedenle ilk aşama, bilinçli bir şekilde bir durum alışın meydana gelmesi için geçmişin tüm yönleriyle bir tezekkürünü zorunlu kılar. Bu aşama ile “ben kimim” sorusu bir varoluş istifhamı olarak gündeme gelir. Tezekkür süreci ile çok kapsamlı ve boyutlu hatırlayarak düşünme faaliyeti hayata geçirilir.

Tefekkür aşaması, ilk aşamanın tamamlayıcısıdır. Tezekkür vasıtasıyla geçmiş ile bir muhasebe içerisine girilmiştir. Geçmiş, içerisinde taşıdığı ontolojik ve ontik anlam-değer muhtevası ile bugüne taşınmıştır. Çağdaş durum alışın tespit edilmesi ve güçlü siyasal ufukların içselleştirilmesi için şu anın tefekkürü gereklidir. Tezekkür aşaması, geçmiş-şu an-gelecek birlikteliğinde, geçmişin şu an içerisine dâhil edilmesini eleştirel bir şekilde ifade ederken, tefekkür aşaması da bugünün anlamlı bir yapıya bürünmesi için düşüncede ve pratikte muhasebe, arayış ve muhakeme faaliyetlerini ihtiva eder. Siyasal ufukların tespiti, bu aşamada daha berrak bir görünüm elde etmiştir. Tezekkür aşamasında araştırılan ve tedebbür edilen anlam ve değer kümesi, bugünün koşulları ile tekrar bir tefekkür, muhakeme ve muhasebe sürecine dâhil edilir. Bizatihi çağdaş koşullar ile yüzleşilmesi ve bugünün dili ile yeni bir siyasal varoluş terkininin teklif edilmesi, tezekkür sürecinin tefekkür aşaması ile olan kaynaşmasında mümkün hâle gelir.

Tezekkür ve tefekkür aşamalarının akabinde, bu iki aşamanın bir meyvesi olarak *idrak süreci* oluşur. Aslında idrak sürecinin ilk iki aşamaya içkin olduğunu da söyleyebiliriz. Nitekim tezekkür ve tefekkür aşamaları neticesinde geçmiş ile yüzleşilmiş, geçmişten hangi varoluş değerlerinin iktibas edileceği kararlaştırılmış ve siyasal varoluşu mümkün kılacak varlık-anlam-değer kümesi için düşüncenin çilesi çekilmiştir. İdrak süreci, Karakoç’un kendinden emin, güçlü ontolojik temeller ile siyasal varoluşumuza teklif edeceği yeni bir terkinin habercisidir. Tezekkür, tefekkür ve idrak aşamaları neticesinde varlık-anlam-değer olarak siyasal ufuklar genel yapısına kavuşmuştur. Sezai Karakoç siyasal düşüncesini mümkün kılan ontolojik temellendirmeler bu süreç neticesinde itminana ermiştir.

İzah ve ilan aşaması, ilk üç adım neticesinde ikrar edilmiş siyasal ufukların, Diriliş dergisi ile neşredilen yazılarını ifade eder. Karakoç, yaklaşık otuz yıllık yayın hayatı boyunca tezekkür, tefekkür ve idrak aşamalarını ortaya koymuş, ilan ve izah etmiştir. Sahip olduğu siyasal ufukları oldukça özgün bir şekilde diriliş tezi kavramsallaştırması ile terkip etmiş ve bu terkipi bütünsel bir şekilde ifade etmeye çalışmıştır. Diriliş tezi isimlendirmesi altında siyasal ufuklar ilan edilirken, *Diriliş* dergisi altında neşredilen yazılar vasıtası ile iktiza eden izahlar yapılmaya çalışılmıştır. Bu süreçte kamusal alandaki siyaset edimlerini mümkün kılacak varlık-anlam-değer olarak siyasal fikrinin tüm boyutlarıyla ve ayrıntılarıyla açıklandığını ve sistematik bir dil ile ifade edilmeye çalışıldığını söyleyebiliriz.

Son aşama olan *İfa ve muhafaza* adımının, Diriliş Partisi adı altında kamusal alana adım atılması ile resmiyet kazandığı iddia edilebilir. Artık siyasal ufuklar güçlü temeller eşliğinde izah ve idrak edilmiştir. Teorik plandaki faaliyetler ile yetinmek makul bir durum alış değildir.¹¹ Bu nedenle bizatihi siyaset edimlerinde aktif aktörler olarak yer alınması gerekir. İfa ve muhafaza süreci, siyasal bir partinin çatısı altında sahip olunan varlık-anlam-değer kümesinin kamusal-tikel bir yapı kazanması, bu yapının sürdürülmesi ve korunması için tasnif edilmiştir.

Yapılandırma süreci ile Karakoç düşüncesindeki siyasal ve siyaset arasındaki ilişkinin bir tezahürünü gözlemleyebileceğimize inanıyorum. Siyaseti mümkün kılan varlık-anlam-değer nedir istifhamına siyasal kavramı çevresinde aranan cevapları göz önüne alırsak, yapılandırma sürecinin, özellikle ilk üç aşamasının buna bir açıklama getirdiği öne sürülebilir. Ayrıca bu süreç, Karakoç'un siyasal fikri hakkında yapılacak tartışmalar için bütünsel bir bakış açısı oluşmasına yardımcı olabilir.

Kamusal Alanda Diriliş Tezinin Tezahürü ve Kurumsallaşma Teşebbüsü: Yüce Diriliş Partisi

1990 yılında kurulan “Diriliş Partisi”, 1997 yılının Mart ayında üst üste iki genel seçime girmemiş olması sebebiyle kapatılmıştır. On yıllık bir aradan sonra, 2007 yılında “Yüce Diriliş Partisi” ismiyle yeniden kurulmuştur ve hâlâ aynı isim altında varlığını sürdürmektedir. Siyasal bir parti olarak kamusal alanda diriliş tezinin yer edinmesi, Karakoç'un parti kuruluş tarihine kadar dile getirmiş olduğu siyasal muhtevanın bizatihi siyaset edimleri

11 Bu husus hakkındaki tartışmalar için bkz.; Sezai Karakoç, Çıkış Yolu I: Ülkemizin Geleceği.; Sezai Karakoç, Çıkış Yolu II: Medeniyetimizin Dirilişi.; Sezai Karakoç, Çıkış Yolu III: Kutlu Millet Gerçeği.

aracılığı ile test edilmesine imkân tanımıştır. Diriliş tezinin siyasal bir parti vasıtasıyla kamusal alandaki teşhiri aynı zamanda bir kurumsallaşma çabası olarak da değerlendirilebilir. Varlık-anlam-değer olarak siyasal ufuklar, felsefi-analitik bir muhakeme sürecinden geçirilmiş ve içerisinde müphemliğe yer bırakmayan bir yapı dâhilinde konumlandırılmıştır. Yüce Diriliş Partisi veya Diriliş Partisi ismi altında kamusal alandaki varoluş biçimi, siyasal muhtevanın pratiklere resmî bir dil ile aktarımına imkân sağlamıştır. Partileşme sürecini Karakoç düşüncesindeki siyasal ufuklar ile siyaset edimleri arasındaki ahengin tesis edilmesi, sürdürülmesi ve muhafaza edilmesi için bir kurumsallaşma teşebbüsü olarak değerlendirebileceğimize inanıyorum.

Sezai Karakoç, 1990 yılına kadar otuz yıl boyunca siyasal fikrini temellendirmeye ve açıklamaya çalışmıştır. Teorik tartışmalarla yetinmek istemeyen ve teori ile pratiği buluşturmak isteyen Karakoç, bu nedenle Diriliş Parti'sini kurmuştur. Ömür sermayesini yalnızca düşünce üreterek tüketip zihnî tatminle yetinmek ve kamusal alanda toplumsal pratiklere ilgisiz kalmak, düşütnürümüz için kabul edilemez bir durumdur (2017b,50).

“1990 yılına kadar, dünya görüşümü, çıkardığım dergi, gazete ve kitaplarımla anlatmaya çalıştım. O yıl, düşüncelerimizi topluma daha çok yaymak, doğru- dan topluma ulaşmak ve mümkün olursa, aydınları yeni bir atılıma hazırlayarak ülke yönetimine katmak için, Diriliş Partisi'ni kurduk.” (2017a,11).

“... Otuz senedir fikriyatını yapıyoruz. Şimdi de onun hareket planına nakşedilmesi safhasına geçmiş bulunuyoruz.” (2015a,11).

Karakoç'un otuz yıl boyunca siyasal fikrini açıkladığını ve bu süreç içerisinde terkip ettiği diriliş tezi ile bunu kamusal-tikel alana bir varoluş biçimi olarak teklif ettiğini ifade etmiştim. Partileşme süreci, Karakoç'un dile getirdiği siyasal fikrin kurumsal bir yapı kazanması için ilk adımı oluşturur. Bu sayede ontolojik olarak temellendirilmiş bir siyasal duruşun, siyaset pratikleri ile bütünsel bir yapıya kavuşması umut edilir. Karakoç'un siyasal fikri, parti programına da açıkça yansımıştır.¹² Örneğin Partinin ana ilkesi hakikat, amaçları ise hakikat, adalet ve fazilet olarak ifade edilmiştir. En kutlu varoluş terkihi olarak gördüğü temelleri siyasal düşünüşüne dâhil eden Karakoç, hakikat iddiasını parti programı içerisine yerleştirmekten çekinmemiştir. Düşütnürümüz, Partiye yön tayin eden varlık-anlam-değer olarak siyasal fikrini pratikle buluşturmak ve rüştünü ispat etmek ister:

12 Bkz.; Yüce Diriliş Parti Programı, (çevrimiçi) <http://yucedirilis.org.tr/parti-programi/>, 22 Nisan 2018.

“Teorik düşünce, ne kadar sağlam görünürse görünsün, realitenin sert ve çapraşık şartlarında doğrulamasını denemeye cesaret etmedikçe inandırıcı ve yararlı olamaz. Pratik, teoriğin mihenk taşıdır.”¹³

Sezai Karakoç, realitenin sert ve çapraşık şartları ifadesi ile siyaset kavramının tahmin edilemezlik boyutuna işaret eder. Güçlü siyasal fikirler, siyaset pratiklerinde kendilerini gerçekleştirebildikleri ölçüde inandırıcılığını kazanabilir. Aslında siyasal bir parti olarak kamusal alanda yer edinmek, ütopya eleştirilerine karşı bir duruşu temsil edebilir. Bu süreçte başarısız bile olursa, bu teşebbüsün kendisi Karakoç siyasal fikrini kesin bir şekilde ütöplast olmakla itham etmemize mani olacaktır.

Siyasetin tahmin edilemeyen boyutu karşısında pasif bir konumlanmış Karakoç tarafından uygun görülmemiştir. Kamusal alanda tecrübe edilecek gerçeklikler doğrultusunda, uygulamada yararlı olmadığına kanaat getirilen hususlar, parti programından çıkarılacaktır. Aynı zamanda ihtiyaç hâlinde gerekli olan konular, önlemler ve çözümler parti programına dâhil edilebilir. Burada, Karakoç’un siyasal fikrinden tavizler verebileceğinden ziyade program taassubundan uzak durulması gerektiğine inandığı düşünülmelidir. Düşünürümüz göre millet, program için değil, program millet içindir.¹⁴ Bu nedenle kamusal alanda imtihan olan siyasal ufuklar, yine kamusal alandan gelen tepkiler doğrultusunda interaktif bir şekilde gündeme alınmalı ve çözüm üretilmelidir.

Diriliş Partisinin akıbeti ne yazık ki beklendiği şekilde olmamıştır. Toplumun Tanzimat Dönemi’nden itibaren beklediği siyasal duruşu temsil ettiği düşünülen diriliş tezi, partileşme sürecinde beklenen karşılığı bulamamış ve arzu edilen muvaffakiyeti gösterememiş, Türkiye genelinde şubeleşmeyi sağlayamadığı için şimdiye kadar hiçbir seçime parti olarak katılamamış, bağımsız adaylar aracılığıyla bazı seçimlere girmiş olsa bile çok düşük oylar almıştır.¹⁵

Kamusal alanda tecrübe edilen bu gerçeklikleri göz önüne aldığımızda birtakım sorular gündeme gelmektedir. Örneğin, Karakoç siyaseti ihmal ederek siyasal fikrine yüklenen güçlü ontolojik anlamlar içerisinde kalmayı mı tercih etmiştir? Siyaset pratiklerinin bilinmezlik boyutu neticesinde aşkın bir anlam ile yoğurulan siyasal fikrinin tahrip olmasından mı çekinmiştir? Bu düşünceler eşliğinde bazı sorular tartışmalar içerisinde dâhil

13 A.g.e.

14 A.g.e.

15 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde Yüce Diriliş Partisi, İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanlığı’na bağımsız aday olarak Lütfi Yılmaz’ı göstermiş ve bu seçimde Lütfi Yılmaz 930 oy almıştır.

edilebilir: siyasal parti süreci ile kamusal alanda tecrübe edilen gerçeklik, Karakoç tarafından bir başarısızlık olarak değerlendirilebilir mi? Diriliş tezi ile terkip edilen ve Diriliş Partisi ile kamusal alandaki varlığını ilan eden bir siyasal duruş, kurumsal-olgusal-pratik bağlamda neden güçlü bir yapıya sahip olmamış ve neden siyaset sahnesinde arzu edilen muvaffakiyeti göstermemiştir? Bu durumun birçok farklı gerekçesi olabilir. Bu nedenle *Türk Siyasal Yaşamı* içerisindeki siyasi partilerin teşkilat yapıları ile ilgili kanunların tahlili ve toplumsal yapının sosyo-politik analizi ile diriliş tezi arasındaki uyum tartışılarak birtakım soru işaretlerinin cevaplanması sağlanabilir. Fakat bu tartışmalar yapılırken başarısızlığın nasıl tanımlandığı önemli olacaktır. Başarılı bir siyasal duruşu veya başarılı bir siyasal fikri hangi ölçütlere göre değerlendirebiliriz? Güçlü bir siyasal fikrin, siyasal partiler aracılığıyla toplumsal olarak güçlü bir yapılanmayı sağlaması zorunlu mudur? Siyasal varoluş üzerine felsefi-analitik bir akıl yürütmeye düşüncelerini dile getiren Karakoç'un, kamusal alan içerisindeki iktidar merkezlerinde yer edinememiş olması, onun başarısız olarak değerlendirilmesini gerektirir mi? Buna benzer istifhamlar böyle bir araştırma sürecinde cevaplanabilirse ilgili literatür için oldukça faydalı olabilir.

Siyaset-merkezli siyasal kavramının işaret ettiği üzere, siyasal fikrini somut olgulardan soyutlayarak, yalnızca ontolojik düzlemde tartışmak siyasetin kurucu-dönüştürücü etkisini görmezden gelmemize ya da gerekli ilgiyi göstermemize engel olabilir. Daha önce ifade ettiğim üzere Karakoç'un siyasal fikrini gerçeklikten kopuk bir düzlemde temellendirdiğini iddia edemeyiz. Ancak yine de düşünürümüzün siyasal varoluş için dile getirdiği teklifin, kurumsallaşma teşebbüsü olarak ifade ettiğim partileşme sürecinde siyasal ile siyaset arasında beklenen başarıyı ortaya koyamamış olduğu iddia edilebilir. Fakat partileşme sürecinin bir kurumsallaşma aşaması olarak değerlendirilmesi, Karakoç'un siyasal fikrine anlam ve değer sağlayan ontolojik kümenin muhafazasını ifade eder. Başka partiler ile ittifak ilişkilerini uygun görmeyen Karakoç, aynı zamanda diriliş tezini gerektiği şekliyle benimsemeyen ancak Karakoç'a saygı gösteren kişilerin veya kurumların da yardımlarını kabul etmez.¹⁶ Diriliş Partisi ile siyaset pratiklerine dâhil olan Karakoç, yine Parti aracılığıyla siyasal ufuklarını muhafaza etmeye çalışmış olabilir.

16 Üniversite yıllarında Sezai Karakoç'u imkân buldukça ziyaret ettim. Çağaloğlu'ndaki yayınevi ofisi, kiranın yükselmesi sebebiyle Fındıkzade'ye taşınmıştı. Fındıkzade'deki yayınevinde Karakoç'u ziyaret etmeye gittiğimde, ismini hatırlayamadım bir kişi de eşiyile birlikte ziyarete gelmişti. Çağaloğlu'ndaki eski ofisin bulunduğu binayı bütünüyle satın almayı Sezai Karakoç'un bizzat kendisine teklif etti. Ayrıca gerekli kişiler ile görüştüğünü de ekledi. Fakat Sezai Karakoç bu teklifi tereddütsüz reddetti.

Bu sayede siyasal duruşundan taviz vermemiş ve terkip ettiği siyasal teklifi de dile getirmeye devam etmiştir.

Kaynakça

- Akdemir, H. (2019). *Sezai Karakoç'un Siyasal Fikri ve Diriliş Tezi*. İstanbul Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Akın, M.H. (2018). 'Türkiye'de İslamcılık ve Sistematik Bir Düşünce İddiası Olarak Diriliş Düşüncesi", *Tezkire: Düşünce, Siyaset ve Sosyal Bilim Dergisi*, No:66.
- Davutoğlu, A. (2018). *Alternatif Paradigmalar: İslam ve Batı Dünya Görüşlerinin Siyaset Teorisine Etkisi*. Küre Yayınları.
- Görgün, T. (2013). *İlahi Sözün Gücü: Varlık ve Bilgi Kaynağı Olarak Kur'an*. Külliyyat Yayınları.
- Karakoç, S (2011a). *Günlük Yazılar I: Farklar*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1985). *Gündönümü*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2011b). *Günlük Yazılar II: Sütun*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2012). *Diriliş Neslinin Amentüsü*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2015a). *Çıkış Yolu II: Medeniyetimizin Dirilişi*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2015b). *Çıkış Yolu III: Kutlu Millet Gerçeği*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2015c). *Varolma Savaşı*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2015d). *Günlük Yazılar IV: Gün Saati*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2016a). *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2016b). *İnsanlığın Dirilişi*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2016c). *Kıyamet Aşısı*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2017a). *Çıkış Yolu I: Ülkemizin Geleceği*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2017b). *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2017c). *Ruhun Dirilişi*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2017d). *Unutuş ve Hatırlayış*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2019). *Çağ ve İlham I: Metafizik Gerilim Şartı*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2017e). *İslam*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2017f). *Diriliş Muştusu*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2017g) *İslamın Dirilişi*. Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2018). *Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I*. Diriliş Yayınları.
- Taylor, C. (2018). *Modern Toplumsal Tahayyüller*. Çev.: Hamide Koyukan, Metis Yayınları.